گلچینی از رهنمودها برای رفع نگرانیها

شامل احادیث و نکته های آموزنده و پند پیشینیان

بر اساس منابع اهل سنّت

گردآورنده: محمّد سلیم حاجی

سنی بوک
www.SunniBook.net

بسم الله الرحمن الرحیم

تقدیم: به همه ی طالبان و دانش آموختگان و مونسان قرآن .

فهرست

Contents

مقدمه: ... ٣
فصل اول: ... ٤
احاديثي از سخنان گهربار رسول اکرم(ص) ... ٤
فصل دوم ... ١٤
گلچيني ازنصيحت هاي اسلامي ... ١٤
فصل سوم: ... ١٩
پندهای عامیانه مربوط به زندگی روزمره ... ١٩
فصل چهارم: ... ٢٤
گلچيني ازمثل ها وپندهاي پيشينيان ... ٢٤
منـابـع: ... ٢٨

بنام خداوند جان و خرد

مقدمه:

الحمــــدلله رَبِّ الْعَـــالَمِينَ وَ الصـــلاة وَ السَّـــلَامُ عَلَـــي سَـــيِّدِنَا مُحَمَّـــدٍ وَ عَلِـــي آلِـــهَ وَ صَـــحْبَهُ أَجْمَعِينَ

سـپاس وسـتايش سـزاوار خداونداسـت؛ كـه يكتـا و بزرگـوار وآمرزنـده ي گناهـان اسـت. شـهادت مـي دهـم كـه هـيچ معبـودي جـز خداونـد بسـيار دلسـوز و مهربـان وجـود نـداردو شـهادت ميـدهم كـه سـرور مـا حضـرت محمـد ﷺ خـاتم پيـامبران، فرسـتاده وبنـده الله تعالي ودعوت كننده به دين مبين اسلام مي باشد.

اما بعد:

ديـن اسـلام ديـن نصـيحت اسـت. و وظيفـه ي هـر مسـلما نـي اسـت كـه بـدون كوچـك تـرين چشـم داشـتي و بـدون ريـا مطـالبي كـه فكـر كنـد سـودمند مـي باشـد را در اختيـار عمـوم قـرار دهـد وآنهـا را از مشـكلاتي كـه در سـر راه قـرار دارد آگـاه سـازد؛ آسـايش و سـعادت و دوري از غـم و انـدوه آرزوي هـر انسانيسـت اميـد اسـت كـه خوانـدن مطالـب ايـن كتـاب انـدكي راه رسـيدن بـه زنـدگي سـعادتمندانه را ميسـر سـازد. بـه همـين خـاطر بـه همـه بـرادران و خـواهران دينـي توصـيه مـي كـنم كـه ايـن كتـاب را مطالعـه نماينـد وسـعي كننـد مطالب آن را در زندگي خود عملي سازند.

(محمدسليم حاجي) بهار ١٣٩٣

فصل اول:

احاديثي از سخنان گهرباررسول اكرم(ص)

١- (سخن نيكو گفتن صدقه است.)*

٢- (ازكار نيكوهيچ چيزرا كوچك مشماريد هر چند اينكه با برادر خويش با چهره ي گشاده روبرو شويد.)*

٣- (حياء از ايمان است و حياء همه اش خير است.)*

٤- (هرگاه دو مسلمان با شمشيرهايشان در مقابل هم قرارگيرند قاتل و مقتول هر دو در آتشند گفته شد؛ اي رسول خدا صلى الله عيه وسلم اين شخص قاتل و كشنده است كه به دوزخ مي رود مقتول و كشته شده چرا؟ آن حضرت فرمود چون او حريص تر بود كه دوستش را به قتل برساند.)*

٥- (همانا خداوند به پيكرها وچهره هاي شما نمي نگرد بلكه به دل هاي شما مي نگرد.)*

٦- (همانا ثواب اعمال به نيّت بستگي دارد و هر كس نتيجه ي نيت خود را در مي يابد.)*

٧- (مسلمان دچار هيچگونه خستگي و بيماري، ناراحتي و گرفتاري نمي شود؛ مگر اين كه خداوند به وسيله آنها گناهانش را مي بخشد حتي خاري كه به پايش فرو مي رود.)*

٨- (مردان و زنان مؤمن هميشه درجان و مال و فرزند خويش مورد آزمايش قرار مي گيرند تا به خداوند بپيوندند در حالي كه گناهي ندارند.)*

٩- (هرگاه فرزند آدمي يك وادي از طلا داشته باشد؛ دوست مي دارد كه دو وادي داشته باشد. و دهان آدمي را جز خاك چيز ديگري هر گز پر نمي كند.)*

۱۰- (هــر دو معاملــه کننــده {فروشــنده و خریــدار} اختیــار دارنــد تــا زمــاني کــه از هــم جــدا نشــوند، اگــر راســت گفتنــد؛ در معاملــه شــان برکــت نهــاده مــي شــود اگــر پوشــیدند و دروغ گفتند برکت معامله شان از بین مي رود.)*

۱۱- (خداونــد بنــده اش را یــاري مــي کــند؛ تــا لحظــه اي کــه او در صــدد یــاري بــرادرش باشد.)*

۱۲- (نیرومنــد کســي نیســت کــه زیــاد کشــتي بگیــرد، بلکــه کســي اســت کــه در هنگــام خشــم بر خویش تسلّط داشته باشد.)*

۱۳- (خداونــد بــراي ظــالم مهلــت مــي دهــد. و چــون او را بگیــرد و مــورد مؤاخــذه قــرار دهد رهایش نمي کند.)*

۱٤- (هــر آینــه مردانــي و جــود دارنــد؛ کــه در مــال خــدا بــه نــاحق تصــرف مــي کننــد پــس برایشان در روز قیامت آتش دوزخ است.)*

۱٥- (اگــر شــما بــه نحــوي کــه شایســته اســت؛ بــر خــدا توکــل و اعتمــاد کنیــد همانــا خداونــد شــما را ماننــد مرغــان کــه صــبح گرســنه مــي رونــد و شــام ســیر بــر مــي گردنــد روزي مي دهد.)*

۱٦- (از حسن و نیکوئي اسلام شخص ترك امور بي فایده است.)*

۱۷- (مفلس{کســي کــه دینــار و درهــم نــدارد}در میــان امــتم کســي اســت کــه در روز قیامــت نمــاز و روزه و زکــات میایــد در حــالي کــه ایــن را دشــنام داده و ایــن را بــه زنــا مــتهم کــرده، مــال ایــن را خــورده خــون ایــن را ریختــه و ایــن را زده اســت و از نیکــي هــا و حســناتش کاسته مي شود.)*

۱۸- دنیا برای ایمانداران زندان، وبرای کافران بهشت می باشد.)*

۱۹- (مسلمان واقعي کسي است که مسلمان ها از دست و زبانش در امان باشند.)*

۲۰- (بهترین جهاد سخن حقي است که در برابر پادشاه ظالم گفته مي شود.)*

۲۱- (کســي کــه مشــکلي از مشــکلات دنیــوي مــؤمني را حــل کنــد خداونــد مشــکلي از مشکلات روز قیامت او را حل مي کند.)*

۲۲- (براي شرارت شخص کافیست که برادر مسلمانش را تحقیر کند.)*

۲۳- (در دروازه ي بهشت ايستادم ومشاهده كردم كه عامه كساني كه وارد آن مي شوند مساكين اند.)*

۲٤- (دنيا همه اش متاع است و بهترين متاع دنيا زن صالح است.)*

۲٥- (طعام عروسي طعام بدي است كه ثروتمندان به آن دعوت شده و بينوايان از آن باز مي مانند.)*

۲٦- (كامل ترين مؤمنان از روي ايمان كسي است كه اخلاقش بهتر باشد و بهترين شما، بهترين شما با زنانشان هستند .)*

۲۷- (بهترين ديناري كه مرد به مصرف مي رساند ديناري ست كه براي خانواده اش صرف مي كند.)*

۲۸- (هر زني كه بميرد ؛ و شوهرش از او راضي باشد به بهشت داخل مي شود.)*

۲۹- (دشنام دادن به پدر و مادر از جمله ي گناهان كبيره است.)*

۳۰- (هميشه جبرئيل عليه السلام مرا در مورد همسايه توصيه مي نمود تا اينكه گمان كردم شايد همسايه از همسايه ميراث ببرد.)*

۳۱- (از جمله ي بزرگترين گناهان كبيره اين است كه شخص پدر و مادر خود را لعنت كند.)*

۳۲- (هركس بر دين دوستش است پس هر كدامتان بنگرد كه باچه كسي دوستي مي كند.)*

۳۳- (بر روي ستايشگران خاك بريزيد.)*

۳٤- (بركت در وسط طعام فرود مي آيدپس از دو كنار آن بخوريد و از وسط آن نخوريد.)*

۳٥- (پيامبر كسي را كه دروسط حلقه مي نشست را لعنت مي نمود.)*

۳٦- (چون انسان بميرد عمل او قطع ميشود جز در سه مورد:

۱-۳٦- صدقه اي كه جاري باشد

۲- ۳٦- يا عملي كه از آن سود برند

۳- ۳٦- یا فرزند صالحي كه براي او دعا كند.)*

۳۷- (سفر تنهايي درشب ممنوع است ؛ چون احتمال گزند وخطردرآن زياد است.)*

۳۸- (هرگاه سه نفر در سفري برآيند ؛ بايد يكنفر را بر خود امير سازند.)*

۳۹- (بهترين شما كسي است كه قرآن را آموخته و آنرا تعليم دهد.)*

٤٠- (تمامي بني آدم خطا كارانند وبهترين خطاكاران آنهايي هستند كه توبه كنند.)*

٤١- (پرهيزگارترين مردم كسي است كه حق را در سود و زيان خود بگويد.)*

٤٢- (آيا ميدانيد آتش دوزخ بر چه كسي حرام ست بر آنكس كه آسانگير و نرم خو باشد.)*

٤٣- (خدا آن طعام را دوست دارد كه دستهاي بيشتري بر آن فرود آيد.)*

٤٤- (محبوبترين عملها درنزد خداوند وارد كردن شادي در دل مؤمنان است.)*

٤٥- (هر گاه گناهي كردي حسنه، به جا آر تا آنرا پاك از ميان ببرد.)*

٤٦- (هر گاه نابكاري را بستائيد عرش خدا بلرزد و پروردگار خشمناك گردد.)*

٤٧- (خوارترين مردم آنكس است كه مردم را خوار شمارد.)*

٤٨- (بر آن چيز كه نزد خداست دل سپار تا خدا ترا دوست بدارد و از آن چه كه نزد مردم است دل بكن تا مردم ترا دوست بدارند.)*

٤٩- (به پايان بردن خوبي بهتر و برتر است از آغاز كردن آن.)*

٥٠- (غافلترين مردم كسي است كه ازتغيير و دگر گوني دنيا از حالي به حال ديگر غافل باشد.)*

٥١- (وزيرت را خوب و شايسته انتخاب كن چون اوست كه ترا به بهشت و دوزخ مي كشاند.)*

٥٢ - (از لغزش كريمان وبزرگان درگذريد.)*

٥٣ - (دانشمند ترين مردم كسي است كه دانش مردم را با دانش خود جمع كند.)*

٥٤ - (مزد كارگر را بده پيش ازآنكه عرقش خشك شود)*

۵۵ ـ (طمع کار از هرکس فقیر تر است.)*

۵٦ ـ (کمتر قرض کن و آزادانه زندگي کن.)*

۵۷ ـ (کفران نعمت و ناسپاسي از همه گناهان زودتر عقوبتش فرا مي رسد.)*

۵۸ ـ (لذت حسود و آسایش بخیل و احترام خلافکار از همه کمتراست.)*

۵۹ ـ (پنج چیز را پیش از چند چیز غنیمت شمار:

١ـ ۵۹ـ جواني خود را پیش از پیري.

٢ـ ۵۹ـ تندرستي خود را پیش از بیماري.

٣ـ ۵۹ـ بي نیازي خود را پیش از درویشي.

٤ـ ۵۹ـ فراغت خود را پیش از سر گرمي.

٥ـ ۵۹ـ زندگاني خود را پیش از مردن.)*

٦٠ـ (کمتر شهوتراني کن تا فقر بر تو آسان گردد.)*

٦١ـ (بیشتر دوزخیان مردان و زنان مجرد هستند.)*

٦٢ـ (کساني که دردنیاسیرترنددرقیامت گرسنه ترند.)*

٦٣ـ (براستي بدترین بندگان خدا کسي است که نخواهي با او بنشیني از آنروي که بد دهن است.)*

٦٤ـ (امانت و درستکاري روزي را مي کشاند و خیانت و نادرستي فقر را.)*

٦٥ـ (براستي که از جا کندن کوههاي بلند آسانتر است از بر انداختن سلطنتي که زمانش به آخر نرسیده باشد.)*

٦٦ـ (مردمان را در جایگاه خودشان قرار بده خوبان شان را و بدانشان را.)*

٦٧ـ (با دروغگو مصاحبت مکن مانند سراب است که دور را به تو نزدیك گرداندونزدیك را از تو دور.)*

٦٨ـ (هر کس از گناه توبه کند مانند کسي است که گناه ندارد.)*

٦٩ـ (بازرگان چشم براه روزي مي دوزد و محتکر براه لعنت.)*

٧٠ـ (فرصتها از دست دادن اندوه ها به بار آورد.)*

۷۱- (سه گناه هستند که عقوبتش زود برسد و به آخرت نكشد عاق والدين و بر مردم ستم كردن و ناشكري كردن.)*

۷۲- (گناهان در خانه نهاده شده و كليد آن باده گساري است.)*

۷۳- (جمعه حج بينوايان است و بهشت خانه ي سخاوتمندان است.)*

٧٤- (خداوند بهشت را بر هر هرزه گوي بد زباني كه باك ندارد هر چه را كه بگويد و هر چه را كه به او بگويندحرام كرده است.)*

۷۵- (احترام مال مؤمن همچون احترام خون اوست.)*

٧٦- (از دروغ تو را بس است كه هر چه را شنيدي بگويي.)*

۷۷- (حق تلخ وسنگين است وباطل شيرين و سبك.)*

۷۸- (خوب ترين شما كسي است كه نه دنياي خود را براي آخرت و نه آخرت خود را براي دنيا از دست بدهد.)*

۷۹- (بهترين روزي آنست كه كافي باشد.)*

۸۰ - (آسايش آدمي درزندان كردن زبانش است.)*

۸۱ - (مرد خوب خبر خوب آورد و مرد بد خبر بد.)*

۸۲ - (سفر كنيد تندرست مي شويد وفايده مي بريد.)*

۸۳ - (بيماري گناهان را از بين مي برد.)*

٨٤- (پادشاه دادگر سايه ي خدا ست در زمين كه هر ستمديده در پناه او جای مي گيرد.)*

۸۵ - (بدترين مردم كسي است كه آخرت خود را به دنياي ديگري بفروشد.)*

٨٦ - (بدترين سر زمينها خانه ي اميراني است كه به حق حكم نمي كنند.)*

۸۷ - (پير مرد در خانواده اش همچون پيغمبر است در امتش.)*

۸۸- (بدترين مردم در روز رستاخيز كساني هستند كه از ترس گزندشان مورد اكرام و احترام مردم قرار مي گيرند.)*

۸۹ ـ (فرصت ها همچون ابر مي گذرند.)*

۹۰ـ (سخن چين از عذاب آخرت آسودگي ندارد.)*

۹۱ـ (مهمان با روزي خود وارد مي شود و اگر رفت با تمام گناهان مي رود.)*

۹۲ـ (دانشمند در ميان نادانان همچون مرده است در ميان زندگان.)*

۹۳ـ (آزردن پدرومادر دنباله ي عمررا قطع مي كند.)*

۹٤ـ (درست نيست علم را از مردم دريغ كني.)*

۹٥ـ (خشم اخگر شيطان است وخيانت اخگر جهنم.)*

۹٦ـ (قناعت ثروتي است كه تمام نمي شود.)*

۹۷ـ (علم كم از عبادت بسيار بهتر است.)*

۹۸ـ (با اشتها بخور و تا اشتها داري از خوردن دست بردار.)*

۹۹ـ (هر صاحب دانشي بدانش گرسنه است.)*

۱۰۰ـ (برعمر خويشتن ازسيم وزرت حريص تر باش.)*

۱۰۱ـ (برمرد جز دست وزبانش جنايت نمي رساند.)*

۱۰۲ـ (هيچ عبادتي هم چون فكر كردن نباشد.)*

۱۰۳ـ (نا اميد مكن كسي را كه به تو اميدوار است چون خدا را دشمن خود خواهي كرد.)*

۱۰٤ـ (براي روزي فردا اندوه مخور چون هر فردائي با روزي خود مي آيد.)*

۱۰٥ـ (مؤمن از يك سوراخ دوبار گزيده نمي شود.)*

۱۰٦ـ (هيچ تنهايي وحشت انگيزتر از خود بيني نيست)*

۱۰۷ـ (هيچ مردي بازني تنها ننشيند جز اينكه سومين آنها شيطان باشد.)*

۱۰۸ـ (دنبال لغزش مؤمنان نگرديد.)*

۱۰۹- (اگــر دســتم را در دهــان اژدهــا فــرو ببــرم خــوش تــر از آن اســت کــه از ناکســي کــه به مقامي رسيده چيزي بخواهم.)*

۱۱۰- (منــافق ســه ویژگــي دارد: ۱- وقتــي ســخن گویــد دروغ مــي گویــد. ۲- وقتــي وعــده یاقولي بدهد خلاف مي کند.۳- وقتي امانتي به آن بسپارند در آن خيانت مي کند.)*

۱۱۱- (مبادا کسي به خشمگيني خدا خشنود باشد.)*

۱۱۲- (رياکار سه خصلت دارد:

۱- ۱۱۲- وقتي در پيش مردم است خرم و شادان است.

۲- ۱۱۲- وقتي تنها است کسل است.

۳- ۱۱۲- در هر کاري دوست دارد او را ستايش کنند.)*

۱۱۳- (هرگــز خداونــد کســي را بــه نــاداني، عزیــز و گرامــي نگردانیــد و هرگــز کســي را به صبر و تحمل خوار و کوچك نکرد.)*

۱۱٤- (هر امتي را فتنه اي باشد و فتنه ي امتم پادشاهي است.)*

۱۱٥- (هرگاه شرم نداري هر چه مي خواهي بکن.)*

۱۱٦- (از ما نيست کسي که مسلمانان را بفريبد.)*

۱۱۷- (بازرگان راستگو فقير نمي شود.)*

۱۱۸- (کم باشد و کفايت کند بهتر از اين است که زياد باشد و مشغول کند.)*

۱۱۹- (هــيچ خانــه اي نــزد خداونــد مبغــوض تــر از آن خانــه نيســت کــه بــه طــلاق ويــران شود.)*

۱۲۰- (هــر کــس ميــان مــادر و فرزنــدش جــدائي انــدازد خداونــد در روز رســتاخيز ميــان او و دوستانش جدائي مي اندازد.)*

.

۱۲۱- (مثل دو دوست مانند دو دست است که يکي ديگري را بشويد.)*

۱۲۲- (آنکس که علمش به او سود نرساند نادانيش به او زيان رساند.)*

۱۲۳- (هــر کــس عــورت بــرادر خــود را ديــدوآنرا پوشــاند ماننــد کســي اســت زنــده بــه گــور را زنده کرده باشد.)*

۱۲٤- (آن كس كه فردا را از عمر خود بشمارد با مرگ صحبت نيكويي نكرده است.)*

۱۲٥- (هر كس فرياد مسلماني را بشنود كه كمك مي خواهد اگر اجابت نكند مسلمان نيست.)*

۱۲٦- (آن كس كه علم را براي فريب مردم بياموزد بوي بهشت به او نمي رسد.)*

۱۲۷- (آن كس در هنگام مرگش وصيت درست و حسابي نكند در مردانگيش كاستي بوده و شامل شفاعت نمي شود.)* .

۱۲۸- (هر كس را سود برساني،به تو سودميرساند.)*

۱۲۹- (آنكس ستمكاري را بر ستم كردن راهنمايي كند در جهنم همنشين هامان باشد.)*

۱۳۰- (از بهترين كارها نزد خداوند سرد كردن جگرهاي گرم (تشنه) و سير كردن شكم هاي گرسنه است.)*

۱۳۱- (آنكس نزد بدعت گذاري برود و او را احترام گذارد در خرابي اسلام كوشيده است.)*

۱۳۲- (آنكس كه مالي را از غير راه حلال بجويد خداوند او را فقير گرداند.)*

۱۳۳- (هر كس كم خورد حسابش هم كم بود.)*

۱۳٤- (مؤمن آن است كه مسلمانان او را بر اموال و خون هايشان امين دانند.)*

۱۳٥- (تنهايي از همنشين بد بهتر است و همنشين خوب از تنهايي بهتر.)*

۱۳٦- (وجود تو مركب توست پس سعي كن با آن مهربان باشي.)*

۱۳۷- (با پرداختن زكات اموالتان را بيمه كنيد.)*

۱۳۸- (با دعا و نيايش خود را براي مقابله با بلا و گرفتاري آماده سازيد.)*

۱۳۹- (روزگاري بر مردم مي آيد كه مرد ترس ندارد از اينكه دينش برود در صورتي كه دنيايش سالم بماند.)*

١٤٠-(خداوند به كسي كه عمرش را به شصت سال رسانده عذري باقي نگذاشته است.)*

١٤١- (با صدقه بيمارانتان را مداوا كنيد.)*

١٤٢- (كسي كه مي خواهد دعايش قبول شود و گرفتاريش بر طرف گردد بايد غبار غم از چهره بينوايان بزدايد.)*

فصل دوم

گلچيني ازنصيحت هاي اسلامي

١- (با علماء نشست وبرخاست داشته باش.)*

٢- (حق را بپذير گرچه گوينده از شما كوچكتر باشد از تكبر و لجاجت بپرهيز.)*

٣- (كوركورانه از كسي تقليد مكن، از مجلات فاسد و غير اسلامي دوري كن.)*

٤- (كتابهاي علمي را مطالعه كن و به ديگران ياد بده.)*

٥- (در اعمال خير چنان باش كه ترا الگو قرار دهند.)*

٦- (در جايي كه باعث آزار مردم مي شود منشين.)*

٧- (در حد توان مالي و جاني در بناي مسجد و اماكن عمومي يارو ياور باش.)*

٨ - (آب بینی ات را درسر راه مردم نینداز.)*

٩- (وقتي قصد رفتن به ميان مردم را داري قبل از آن از مصرف خوراكي هاي بدبو، مانند: سير و پياز يا كشيدن سيگار پرهيز كن.)*

١٠- (از جمله ي سخاوتمندان باش نه بخيلان.)*

١١- (از ياد نبر كه پيشامدها ربطي به مخلوق ندارد.)*

١٢- (بدون اجازه چيزي را بر ندار؟.)*

١٣- (صدقه را پنهاني و مخفي و زكات را علني و آشكارا بده تاديگران از تو تقليد بكنند.)*

١٤- (در حد توان به تهيدستان و فقيران قرض بده.)*

١٥- (در مقابل كارخوب ازشخص تشكركن.)*

١٦- (با مال حرام به حج نرو.)*

١٧- (از جنسي كه مي فروشي زياد تعريف نكن بگذار مشتري خودش انتخاب كند .)*

١٨- (در معامله با گذشت و با انصاف و خوش حساب باش.)*

۱۹- (هرگز اجناس را به قصد گران شدن احتکار نکن.)*

۲۰- (در كارت راستگو باش و از قسم خوردن بپرهيز.)*

۲۱- (خود ترا به قرض گرفتن عادتنده واگرقرض گرفتي در اولين فرصت آن را پس بده)*

۲۲- (ازغضب اموال مردم،سرقت وخيانت دوري كن.)*

۲۳- (اموالت را بي فايده تلف نكن.)*

۲٤- (در راه از ميان زنان عبور مكن كسي را تشويق به طلاق نكن.)*

۲٥- (فرزندانت را درست تربيت كن و بين آنها فرق نگذار.)*

۲٦- (بر سر تربيت فرزندانت با همسرت مشكل درست نكن به ضرر فرزندانت است.)*

۲۷- (از پوشيدن لباس زياد با ارزش، يا زياد بي ارزش دوري كن.)*

۲۸- (از مقابل خودت غذابخور.)*

۲۹- (در حق مهمانت نه زياد بخيل نه زياد ولخرج باش)*

۳۰- (بدون دعوت به مهماني نرو.)*

۳۱- (موقع مهماني رفتن بار ميزبان را سنگين نكن.)*

۳۲- (از پست و مقام و رياست دوري كن مسئوليتش سنگين است.)*

۳۳- (رشوه نده ورشوه نگير چاپلوسي وجاسوسي مكن.)*

۳٤- (رضايت خداوند بر رضايت مردم ارجعيت دارد.)*

۳٥- (توقع تشكر از ديگران رانداشته باش.)*

۳٦- (حرف حق را كتمان نكن وگواهي دروغ مده.)*

۳۷- سعي كن گفتار و كردارت با هم مطابقت داشته باشد.)*

۳۸- (به دنبال ناموس برادران مسلمانت نباش از زنا و لواط دوري كن.)*

۳۹- (به فكر خودكشي نباش چون آخرين راه براي رهايي از مشكلات نيست.)*

۴۰- (سعي كن گمان خوب داشته باشي.)*

۴۱- (اگر چيزي را بخشيدي پس نگير باعث شادي مسلمانان باش.)*

۴۲- (دركاشتن درختان ميوه سعي خود را بكن.)*

۴۳- (درحق يتيمان دلسوز و درحق همسايه مهربان باش و اگر آزاري از او ديدي تحملش كن.)*

۴۴- (براي رضاي خداوند دوستي و براي رضاي او دشمني كن.)*

۴۵- (با هركس به اندازه ي فهمش صحبت كن صحبت ديگران را قطع نكن.)*

۴۶- (بين مردم صلح و آشتي بر قرار كن و روي افراد القاب زشت نگذار.)*

۴۷- (تجسس و استراق سمع نكن مبادا به كسي تهمت بزني زيرا از گناهان كبيره است.)*

۴۸- (باسخن چيني ميانه مردم را به هم نزن.)*

۴۹- (از اعمال خوب ديگران تعريف كن.)*

۵۰- (به دنيا اهميت نده واز فقر وتنگدستي نترس.)*

۵۱- (در زندگي به اندازه ي كفايت پس انداز كن.)*

۵۲- (بر روي شكم نخواب.)*

۵۳- (به كارهاي خدا پسندانه ادامه بده.)*

۵۴- (از اموال مسروقه استفاده نكن.)*

۵۵- (مانند زنبور عسل باش بر روي گلها بنشين نه مانند مگس كه بر روي كثافت مي نشيند.)*

۵۶- (مواظب زبانت باش.)*

۵۷- (امين و امانت دار باش.)*

۵۸- (اگر چيزي از دست دادي افسوس نخور و خود و خانواده را عذاب نده.)*

۵۹ـ (در حد توان به عيادت بيماران برو.)*

٦٠ـ (وصيتت هميشه آماده باشد.)*

٦١ـ (در تشييع جنازه شركت كن.)*

٦٢ـ (به شخص مصيبت ديده كمك كن.)*

٦٣ـ (متكبر مباش و خود كم بين هم مباش.)*

٦٤ـ (به تاريخ خود با چشم تحقير نگاه نكن.)*

٦٥ـ (با چشم احترام و تقدير به فرهنگهاي غلط نگاه نكن.)*

٦٦ـ (اين را بدان جمع آوري ثروت هدف اصلي هرشخص نيست.)*

٦٧ـ (سعي كن آثار و نشانه هاي نعمت هاي خداوند در تو ديده شود، اگر ثروتمند هستي درصورت درخواست ياري مسلمين اجابت كن و بخيل نباش و وا نمود نكن خودت محتاج صدقه هستي.)*

٦٨ـ (در بر آورده كردن نيازهاي خود و خانواده بخيل نباش.)*

٦٩ـ (در عروسي ثروتمندان و صاحبان مقام ادعاي آوازه ي بخشندگي نكن در حالي كه براي حمايت از مستمندان و امور خيريه حاضر به كمك نيستي.)*

٧٠ـ (بدان هميشه شيطان تو را از فقر و تهيدستي مي ترساند.)*

٧١ـ (تنها چيزي كه تحت سلطه قانون و مقررات قرار نمي گيرد ايثار و از خود گذشتگي است.)*

٧٢ـ (بدان آنچه مي خوري و مي پوشي و صدقه مي دهي مال توست بقيه به وارثانت تعلق دارد.)*

٧٣ـ (احساس همدردي را در خود قوي كن در حد معتدل و معقول خرج كن.)*

٧٤ـ (عدم سرمايه گذاري در راههاي مفيد زيان بار خواهد بود.)*

٧٥ـ (به خاطر فداكاريها و دست آوردهاي گذشتگان مديون آنها باش.)*

٧٦ـ (در باره ي آنچه در مورد همسايه و دوستانت گفته ميشود زود قضاوت نكن.)*

۷۷- (هيچ كس را تكفير نكن.)*

۷۸- (دوستانت را در حضور جمع نصيحت نكن به بهانه ي نصيحت عيب و نقص ديگران را در ميان مردم بر ملا نكن.)*

۷۹- (تاجر صادق و راستگو و درستكار بيش از ديگران كسب ميكند.)*

۸۰- (بدان همه ي مشكلات جامعه از دروغ سر چشمه مي گيرد، در راستگويي نيازي به قرار داد و چك و سفته و سند نيست.)*

۸۱- (دروغگويي نهايت ترسويي و بي پروايي در برابر خداوند است.)*

۸۲- (دروغگو هيچگاه در زندگي موفّق نخواهد بود.)*

۸۳- (عدم امانتداري باعث نگراني و رواج دشمني و جرم و جنايت خواهد شد.)*

۸٤- (اجراي قانون بر همه ي مردم بدون تبعيض و تفاوت واجب است.)*

۸٥- (جايز نيست براي مهمان تا حدي بماند كه ميزبان را ناراحت كند.)*

۸٦- (در زير درخت يا كنار چشمه يا زير سايه يا سر راه مردم قضاي حاجت ممنوع است.)*

۸۷- (قدرت در دست يك نفر باعث نابودي مي شود.)*

۸۸- (وجود رؤساي نفاق افكن باعث دشمني بين مردم مي شود.)*

۸۹- (همه ي مردم مساوي خلق شده اند.)*

فصل سوم:

پندهای عامیانه مربوط به زندگی روزمره

۱- (کمتر از در آمدت خرج کن.)*

۲- (وقتت رابراي حقه زدن مردم تلف نكن.)*

۳- (لباس و وسايل خانه كه از آنها استفاده نمي كني به فقرا ببخش.)*

٤- (طوري زندگي كن هر وقت فرزندانت خوبي و مهرباني ديدند به ياد تو بيفتند.)*

٥- (سلامتي را كم نگير.)*

٦- (اگر در آمدت خوب است از شادي هاي كوچك هم لذت ببر.)*

۷- (فرزندانت را مجبور كن كار كنند.)*

۸- (براي بدست آوردن عقل دعا كن نه بدست آوردن ثروت.)*

۹- (بي خبر از خانه بيرون نرو.)*

۱۰- (به فرزندانت ارزش پول و پس انداز را ياد بده.)*

۱۱- (در قرض دادن پول به دوستانت احتياط كن مبادا هر دو را از دست بدهي.)*

۱۲- (هنگام عبور از خيابان از محل هاي غير مجاز عبور نكن.)*

۱۳- (در حد توان خانواده را به سفر و تعطيلات ببر.)*

١٤- (از كسي كه چيزي براي از دست دادن ندارد بترس.)*

١٥- (در حد توان خود وعده بده.)*

١٦- (توقع نداشته باش پول برايت خوشبختي مي آورد.)*

۱۷- (خودت را به صرفه جويي عادت بده.)*

۱۸- (خودت را در رو در وايسي قرار نده راحت بگو نه.)*

۱۹- (پل هاي پشت سرت را خراب نكن متعجب خواهي شد اگر بداني كه بارها ناچارخواهي شد از همان راه بر گردي.)*

۲۰- (اگر دعوت شدي از غذا تعريف كن.)*

۲۱- (چند درصد از در آمدت را در راه خير خرج كن.)*

۲۲- (از حسادت بپرهيز كه منشاء بسياري از بدبختي هاست.)*

۲۳- (بـــــا بيــــــان مشـــــــكلاتت ديگـــــــــــران را خســـــــــته نكـــــــن.)*

۲٤- (هرگز قدرت بخشش را كم نگير.)*

۲٥- (فكر نكن قيمت بالاتر نشانه ي كيفيت برتر است.)*

۲٦- (در مسير راه از جاهاي خوش منظره عبور كن.)*

۲۷- (مسئوليت رفتارهايت را خودت بر عهده بگير.)*

۲۸- (از فرزندانت در حضور ديگران تعريف كن بگذار خودشان هم بشنوند.)*

۲۹- (هنگام خريد خانه به محله اهميت بده.)*

۳۰- (هرگز چيزي را كه نياز نداري به صرف حراج بودنش نخر.)*

۳۱- (هرگز باكساني كه ازتو ثروتمند تر يا فقير تر هستند از پول حرف نزن.)*

۳۲- (با كسي كه با بي ميلي غذا مي خورد دوستي نكن.)*

۳۳- (يادت باشد وقتي را كه صرف فرزندانت مي كني هدر نمي رود.)*

۳٤- (آنچــه صــحيح اســت؛ هميشــه مــورد علاقــه ي همگــان نيســت وآنچــه مــورد علاقــه ي همگان است هميشه صحيح نيست.)*

۳٥- (هرگز هديه اي را با بسته بندي نا مناسب به كسي نده.)*

۳٦- (وقتي قصد حمايت كسي را نداري او را نترسان.)*

۳۷ـ (هميشــه كســي اســت كــه تــورا الگــو قــرار دهــد پــس ســعي كــن باعــث گمراهــي ديگــران نشوي.)*

۳۸- (بــدهي هايــت را بــه موقــع پــس بــده اگــر نتوانســتي نامــه اي بــه آنهــا بنــويس و وضــعيت خود را توضيح بده و هر ماه مقداري هم براي آنها بفرست هر چند كم باشد.)*

۳۹- (همه ي مردم دوست دارند مورد تحسين قرار بگيرند.)*

٤۰- (پيشنهاد خوب را از هر كسي كه باشد بپذير.)*

٤۱- (حمل چمدان گران قيمت توجه ي دزدان را به خود جلب مي كند.)*

٤۲- (هر گز در حضور ديگران همسر و فرزندانت را تحقير نكن.)*

٤۳- (غذايي را كه در خانه ميتواني درست كني دربيرون سفارش نده.)*

٤٤- (ســعي كــن زود بــه بــازار بــروي معمــولا اجنــاس خــوب زودتــر بــه فــروش مــي رسند.)*

٤٥- (همــه ي پولهــا را در يكــي از جيــب هايــت نگــذار بلكــه در همــه ي جيــب هايــت بگــذار بهتر است.)*

٤٦- (بدان ميزان ثروت فرد از سر و وضع همسرش پيداست.)*

٤٧- (اگر راهت را گم كردي خجالت نكش از ديگران بپرس.)*

٤٨- (هميشه سعي كن باعث پيشرفت مردم بشوي.)*

٤٩- (زياده ازحد ازفرزندانت مواظبت نكن.)*

٥٠- (چه در زندگي و چه در كار سعي كن بيش از حد خود را به خطر نياندازي.)*

٥١- (در مورد چيزي كه امكان از دست دادنش است؛ مخاطره نكن.)*

٥٢- (بدان لذت هديه دادن بيش از هديه گرفتن است.)*

٥٣- (وقتي به گردش مي روي سعي كن رد پايي از خود به جا بگذاري.)*

٥٤- (هميشه به سؤالات آسان اول جواب بده.)*

٥٥- (فكر كردن به مشكلات برابر است با بد بيني و خشمگين شدن فكر كردن به راه حلها مساوي است با خوش بيني و خلاق شدن.)*

٥٦- (هميشه در زمان حال از گذشته ي خود و ديگران بايد عبرت گرفت.)*

٥٧- (نبايد قبل از آموختن دست كشيد.)*

٥٨- (فعاليتهاي وقت گير و بيهوده را از زندگي بايد حذف كرد.)*

٥٩- (ارزشمند ترين كارها سخت ترين و پيچيده ترين كارهاست.)*

٦٠- (براي انجام كارها اولويت قرار بده.)*

٦١- (از وقت حد اكثر استفاده را بكن.)*

٦٢- (بعضي وقت ها لازم است به خود مرخصي بدهيد.)*

٦٣- (لازم است بعضي از اوقات را با عزيزانتان سپري كنيد.)*

٦٤- (با شنيدن هر صدايي از همسايه حس فضولي شما گل نكند.)*

٦٥- (وقتي بغل دستي ات گوشي به دست دارد گوش هايت را تيز نكن.)*

٦٦- (اگر به دوستت زنگ زدند نگوئيد چه كسي بود.)*

٦٧- (نسبت به وسايل شخصي داخل كيف افراد كنجكاو نباشيد.)*

٦٨- (در موقع مهماني از ميزبان در خواست آلبوم خانوادگي نكنيد.)*

٦٩- (هنگام استفاده ي نفر جلويي از عابر بانك از بالاي سر يا از بغلها سرك نكشيد.)*

٧٠- (رمز كارت عابر بانك خود را به كسي نگو.)*

٧١- (وقتي تنهايي رانندگي مي كني اشياء و وسايل قيمتي را همراه خود مبر.)*

٧٢- (فرزندانت تشنه ي توجه هستند . در خانه بود بهتر و گر نه بيرون به دنبال آن ميگردند وبعضي مواقع فريب ميخورند.)*

۷۳- (بدون اجازه به گوشي موبايل اشخاص دست نزن دوست ندارند.)*

۷٤- (امانتدار باش وازخيانت ،فريب كاری ونيرنگ دوری کن.)*

۷٥- (مشكلات خانوادگي را براي همكارانت تعريف نكن فكر مي كنند لطيفه تعريف مي كني براي همين مي خندند.)*

۷٦-(مشكلات اداري سر كار را براي خانواده ات تعريف نكن فقط سر خودت و آنها را درد مياري.)*

۷۷- (در فكر احتكار نباش كم كم بخور هميشه بخور.)*

۷۸- (سزاي گران فروشان و محتكران رو آوردن به غذاهاي سنتي و همچنين صرفه جويي است.)*

۷۹- (فتنه انگیزی وایجاددشمنی نکن .)*

۸۰- (بدان هر وسيله ي كم ارزش روزي بدرد مي خورد.)*

۸۱- (مقداري از كارهاي منزل را به عهده بگير، همسر خسته همه را خسته ميكند.)*

۸۲- (اگر با فرزندانت دوستي كني آنها در انتخاب دوست هوشيارترند.)*

۸۳- (وقتي در انتخاب هاي كوچك مختار نباشيد در انتخابهاي سرنوشت ساز به درد سر خواهي افتاد.)*

۸٤- (بچه ها دنبال الگو هستند چه الگويي بهتر از پدر و ما درپس آنهاراگمراه نكنيد.)*

۸٥- (تنبيه بچه ها در كودكي بهتر است چون در جواني جلويت خواهند ايستاد.)*

۸٦- (بدان بهترين يار وياورت همسرت است نه فرزندانت.)*

۸۷- (در صورت گم كردن دسته كليد همه ي قفل ها را عوض كن.)*

۸۸- (در موقع رانندگي در بي راهه ها براي افراد مشكوك نگه ندار.)*

۸۹- (در مسافرت با باك بنزين پر حركت كن، شايد پمپ بنزين بعدي در كار نباشد.)*

۹۰- (در هيچ كاري تقلب نكن.)*

۹۱- (وقتي به مقامي رسيدي بدان فك و فاميل هايت زياد ميشوند، گول نخور درخواست كارهايي را از تو دارند كه باعث از دست دادن شغلت مي شود.)*

۹۲- (بدان بعضي مواقع صندلي رياست انسان را پرت ميكند.)*

٩٣- (وقتي صف طولاني ارباب رجوع را ديدي با آنها قائم باشک بازي نکن به صندليت بچسب بگذار ترا ببينند.)*

٩٤- (بدان آنچه را از راه حرام به دست مي آوري مسئوليتش به عهده ي خودت است ربطي به فرزندانت ندارد.)*

٩٥- (به خاطر مردن غمگين نباش چون در دست تونيست در فكر زندگي ات باش چون در دست توست)*

٩٦- (شب هاي با آرامش تاثير زيادي در سر كاري فردا دارد.)*

٩٧- (هر كاري را انجام دادي با بي ميلي انجام نده، آن را خراب خواهي كرد.)*

٩٨- (براي چيزي كه ديگر برايت بر نمي گردد افسوس نخور فايده اي ندارد.)*

٩٩- (بدان ول خرجي مثل جارو برقي همه ي چيز را مي بلعد.)*

١٠٠- (وقتي به گردش مي روي كفش و لباس مخصوص با خودت ببر لازم خواهي داشت.)*

١٠١- (هر روز زندگي مانند ورقي است كه پر ميكني پس سعي كن برگه ي سفيد ياخط خطي تحويل ندهي.)*

١٠٢- (از وسايل عمومي بيشتر از وسايل خودت مواظبت كن.)*

١٠٣- (وسيله ي نقليه اداره براي كارهاي اداره است نه كارهاي شخصي.)*

١٠٤- (اگر در اداره يا شركتي به تو اعتماد كردند از اعتماد آنها سوء استفاده نكن.)*

١٠٥- (درمحل كار، زياد رو اعصاب ارباب رجوع راه نرو.)*

١٠٦- (در ميوه فروشي به صرف ارزان بودن ميوه ها را فله اي نخر.)*

١٠٧- (سعي كن حد اقل معلم و دبير فرزندت را بشناسي.)*

١٠٨- (شيريني كسب حلال از كسب حرام خيلي بيشتر است.)*

١٠٩- (صرفا به جهت كسب مقام و ارتقاء شغلي ديگران را زير پا له نكن.)*

١١٠- (يتيم فقط كسي نيست كه پدر و مادرش فوت كرده باشد بلكه يتيم واقعي كسي است كه از پدر و مادري بي توجه و مشغول متولد شده باشد.)*

١١١- (كارهايي كه در جواني انجام مي دهيم در آرامش دوران پيري تاثير دارد.)*

١١٢- (توجه به زير دستان باعث دل گرمي آنها مي شود.)*

١١٣- (در دوران پيري اميدها و آرزوها جوان ميشوند و به خاطر چيزي كه مي توانستي انجام دهي و انجام ندادي غبطه خواهي خورد.)*

فصل چهارم:

گلچيني ازمثل ها وپندهاي پيشينيان

١ـ (كسي كه از قانون كمك بگيرد مي تواند گرگ را از گوش بگيرد.)*

٢ـ (دزدي كه رفيق قاضي شد ديگر فاتحه ي آن قانون را بايد خواند.)*

٣ـ (تنها افراد دزد و فاسق از قانون ناراضي اند.)*

٤ـ (هنگام مردن تمام آرزوها زنده مي شود.)*

٥ـ (اگر اميدواري نبود زهر مشكلات صد بار انسان را ميكشت.)*

٦ـ (تنها و بي دوست بگرد اما دوست كج راه و مضر مگير.)*

٧ـ (كسي كه با پول قرض مهماني راه بيندازد احمقي واقعي است.)*

٨ـ (دوست همه كس دوست كسي نيست.)*

٩ـ (خوشبخت كسي است كه بدهكار نيست.)*

١٠ـ (كسي كه به قرض گرفتن عادت كند كم كم به گدايي هم عادت ميكند.)*

١١ـ (در غياب دشمن بهتر است از او بد گويي نكني.)*

١٢ـ (يكبار غيبت يك عمر افسوس خوردن.)*

١٣ـ (فرصت مناسب نردبان خوشبختي عاقلان است.)*

١٤ـ (انسان عاقل فرصت خوب رابه خوشبختي تبديل ميكند.)*

١٥ـ (گوشَت را به خواستگاري بفرست نه چشمت را)*

١٦ـ (زن از ده بگير نه از خيابان)*

١٧ـ (تابستان كه مي خندي به فكر اوقات تلخي زمستان هم باش.)*

۱۸ـ (خوشبختي يا بدبختي مرد به زن است.)*

۱۹ـ (ترس از آينده و عاقبت احمقانه است.)*

۲۰ـ (آبروي خودت در دست خودت است مواظب آن باش.)*

۲۱ـ (آسياب مداوم کار، هم ريز آسياب کند هم درشت.)*

۲۲ـ (اسب ندارد برايش آخور مي بندد.)*

۲۳ـ (آدم خوش معامله شريك مال مردم است.)*

۲٤ـ (اگر عاقلانه زندگي كنيم هيچگاه محتاج دكتر نمي شويم.)*

۲۵ـ (كسي كه از خودش تعريف كند ارزش خود را كاسته است.)*

۲٦ـ (آنقدر بيا و برو كه ارزشت كاسته نشود.)*

۲۷ـ (كسي كه مدح تو كند در چيزي كه در تو نباشد از او دوري كن.)*

۲۸ـ (اگر كسي به منزلتي رسيد اقوام تقلبي زياد مي شوند.)*

۲۹ـ (به بدهكار رو بدهي طلبكار مي شود.)*

۳۰ـ (پايداري پادشاه به عدل و داد است.)*

۳۱ـ (به نام نيكو مردن، به! كه به ننگ مردن.)*

۳۲ـ (پل نامردي زود فرو مي ريزد.)*

۳۳ـ (مردي كه تبسم به لبش نيست نبايد صبح مغازه باز كند.)*

۳٤ـ (تف به هوا انداختن به چشم خود بر مي گردد.)*

۳۵ـ (چكه را قبل از باران مهار كن.)*

۳٦ـ (جايي بنشين تا تو را بيرون نكنند.)*

۳۷ـ (چوب خدا صدا ندارد.)*

۳۸ـ (چراغ را پيش پاي خود انداز نه پشت پايت.)*

۳۹ـ (خاموشي از كلام بيهوده بهتر است.)*

٤٠- (خوش زبان باش، در امان باش.)*

٤١- (مال زياد و كم هر دو غم دارد.)*

٤٢- (دروغگو هميشه رنگش زرد است.)*

٤٣- (دروازه را مي توان بست، دهان خلق نه.)*

٤٤- (باكوران غذا خوردن، خدا را بايد به ياد داشت.)*

٤٥- (رنج انجامش گنج است.)*

٤٦- (دانا داند و پرسد، نادان نداند و نپرسد.)*

٤٧- (شكم گرسنه خدا را نشناسد.)*

٤٨- (زن خوب و پارسا از برادر تني بهتر است.)*

٤٩- (سزاي گرانفروشي نخريدن است.)*

٥٠- (صد بار بدي كردي ديدي ثمرش را راستي چه بدي داشت كه نكردي.)*

٥١- (كسي كه مسافرت زياد كرده دروغ زياد گويد.)*

٥٢- (شاگردي كن اگر استاد نيستي.)*

٥٣- (شاه نيازش به گدا مي افتد.)*

٥٤- (شرف مرد به علم است نه به سال.)*

٥٥- (سخن نيكو صياد دلهاست.)*

٥٦- (سخن زيبا كوهستان دل است.)*

٥٧- (كار آسان،گر نيابي چنگ در دشوار زن.)*

٥٨- (چشمه اي كه از آن آب مي خوري سنگش مينداز.)*

٥٩- (كسي كه عقل و كمال نداشته باشد جمال به چه كار آيد.)*

٦٠- (كم گوي و گزيده گوي.)*

٦١- (كم كار باش و هميشه كار.)*

٦٢- (كم خود را از افزون خلق بهتر بدان.)*

٦٣- (احمق دست به لبش بزني راز دل خويش همه بيان كند.)*

٦٤- (ازآب روان مترس، ازآب راكدبترس.)*

٦٥- (از آدم طماع هر چه بگيري، غنيمت است.)*

٦٦- (به دنبال شكستها باشي، پشيمان شوي.)*

٦٧- (هر جا دان كه باشد، دام نيز باشد.)*

٦٨- (مال و ثروت به روز دشوار به كار آيد، دوست به وقت سختي ها.)*

٦٩- (مال و دنيا براي آن است، كه با آن مردانگي كني.)*

٧٠- (مالي كه با شادي مي رود با گريه هم بر نمي گردد.)*

٧١- (هردرختي كه‌نرم باشدكرم آنرابخورد.)*

٧٢- (يك مرده ي مشهور به زصد زنده ي بد نام.)*

٧٣- (گردن بند همسايه دزديدن را شب بايد به گردن آويخت.)*

٧٤- (بدون همبستگي و اتحاد پيروزي محال است.)*

٧٥- (هر چيز بي خاصيت روزي به‌كارآيد.)*

٧٦- (هر كس پسر زياد داشته باشد بختش از هم پاشيده مي شود.)*

٧٧- (نبايد از رسم ورسوم ملل انتقاد كرد.)*

٧٨- (تورّم فقرا را فقير تر و ثروتمندان را ثروتمندتر مي كند.)*

والسّلام.

به اميد اينكه مورداستفاده‌ي عزيزان قرار گرفته شده باشد.

محمّد سليم حاجي

منابع:

- رياض الصالحين
- كتب حديث اهل سنت
- نصيحت اسلامي احمد عزالدين بيانوني ،ترجمه :محمديوسف رحمتي
- نكته هاي كوچك زندگي اچ جكسون براون ، ترجمه: شبنم خوشبخت
- مجموعه اي ضرب المثل هاي ملل مختلف تاليف: محمد كاظم مفاخري گردميراني
- اينترنت ومقاله هاي مختلف